

PROTOKÓŁ
z konferencji pt. „Możliwości finansowania kultury z funduszy strukturalnych w latach 2007 – 2013”
Międzynarodowe Centrum Kultury w Krakowie
dnia 18 września 2006 r.

Akceptował:

W dniu 18 września 2006 roku, w godzinach 11.00 – 16.00, w siedzibie Międzynarodowego Centrum Kultury w Krakowie, odbyła się konferencja konsultacyjna PO Infrastruktura i Środowisko pt. „Możliwości finansowania kultury z funduszy strukturalnych w latach 2007 - 2013”, zorganizowana przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Nadrzędnym celem organizacji konferencji było pokazanie miejsca kultury w nowym okresie programowania funduszy strukturalnych w latach 2007 – 2013. Konferencja odbyła się w formie dwóch paneli. Pierwszy z nich dotyczył zagadnień z obszaru kultury pod kątem badawczym, natomiast drugi miał na celu zaprezentować miejsce kultury w nowym okresie programowania 2007-2013 (program konferencji stanowi Załącznik nr 1).

Do udziału w konferencji zostali zaproszeni przedstawiciele rządu, samorządów, środowisk akademickich, naukowych i artystycznych, instytucji kultury oraz organizacji pozarządowych (lista uczestników stanowi Załącznik nr 2).

Konferencję otworzyli: Pan Tomasz Merta, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Jerzy Kwieciński, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego. Otwierając konferencję Pan Tomasz Merta, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego stwierdził, iż wypracowany dotychczas kształt Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko jest bardzo istotny dla przyszłych beneficjentów programu. Ponadto Pan Minister podkreślił ogromnie istotną rolę funduszy strukturalnych w przyszłym okresie programowania 2007 – 2013 w sektorze kultury, a przede wszystkim w sferze możliwości ochrony dziedzictwa kulturowego w Polsce. Jednocześnie poinformował, iż doświadczenia Polski w wykorzystaniu funduszy strukturalnych w latach 2004-2006 w pełni uprawniają do stwierdzenia, że szansa jaką niosą one dla kultury polskiej jest nie do przecenienia. Tylko w latach 2004-2006 kultura wykorzystywała ponad 90% dostępnych dla tego sektora środków, czego efektem jest ponad 217 projektów wybranych do realizacji na kwotę ponad 321 mln euro. Pan Minister podkreślił, iż kwestią kluczową w przypadku PO Infrastruktura i Środowisko jest wypracowanie linii demarkacyjnej, definiującej które projekty mają być finansowane w ramach programu centralnego, a które w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych. Pan Minister zaznaczył, iż tylko ze środków PO Infrastruktura i Środowisko, w ramach priorytetu zarządzanego przez MKiDN *Kultura i dziedzictwo kulturowe*, sektor kultury może stać się beneficjentem 412 mln euro. Ponadto dodał, iż priorytet *Kultura i dziedzictwo kulturowe*, koncentrował się będzie na dużych projektach o charakterze ponadregionalnym, kluczowych i znaczących z punktu widzenia polityki kulturalnej państwa.

Pan Jerzy Kwieciński, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego podkreślił, iż nowe programowanie funduszy strukturalnych 2007-2013 jest bardzo istotne dla sektora kultury, co widoczne jest poprzez stworzenie specjalnego priorytetu poświęconemu zagadnieniom z obszaru kultury w ramach PO Infrastruktura i Środowisko. Zaznaczył, też iż udział procentowy środków finansowych w ramach priorytetu *Kultura i dziedzictwo kulturowe* jest stosunkowo niski, w porównaniu z innymi priorytetami tego programu.

Ponadto podkreślił, iż w ramach priorytetu kulturowego wspierane będą tylko projekty o charakterze ponadregionalnym. Następnie Pan Minister dodał, iż kwestią kluczową w przypadku omawianego PO Infrastruktura i Środowisko jest określenie granic, czyli tzw. linii demarkacyjnych pomiędzy poszczególnymi programami operacyjnymi, jeśli chodzi o zakres przedmiotowy. Ważne jest, aby w przyszłości zarysowane były dokładnie podziały pomiędzy programami, tak aby wiadomo było gdzie dane projekty mogą uzyskać wsparcie. Kolejno Pan Minister zwrócił uwagę na zasadność przygotowania listy projektów kluczowych w poszczególnych resortach, także w przypadku Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Następnie Pani Monika Smoleń, Dyrektor Departamentu Strategii Kultury i Spraw Europejskich w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego przybliżyła uczestnikom zakres tematyczny obu paneli przewidzianych w trakcie konferencji.

Pierwszy wykład na temat „Kultura a transformacja – polskie dylematy” przedstawił Pan Prof. dr hab. Jacek Purchla, Dyrektor Międzynarodowego Centrum Kultury w Krakowie. W trakcie swojej prezentacji Pan Profesor skupił się na pokazaniu miejsca kultury w szeroko pojętym rozwoju kraju. Podkreślił, iż kultura stanowi sektor, który generuje wzrost, zwłaszcza na poziomie regionalnym oraz wzmacnia rynek pracy. Zaznaczył też, że dużym zasobem do wykorzystania w Polsce jest dziedzictwo kulturowe, dla którego cały czas nie zostały stworzone nowe, systemowe warunki do rozwoju. Jednocześnie Pan Profesor nakreślił bariery ograniczające w dużej mierze rozwój kultury w Polsce – podając województwo małopolskie jako przykład. Podkreślił, iż Karków stał się ostatnimi czasami jednym z głównych centrów turystycznych Europy. W dalszej części swojego wykładu Pan Profesor wykazał problemy i nieudolności dostosowawcze w sferze kultury, biorąc pod uwagę transformację kraju. Podkreślił zbyt mały nacisk położony na kreowanie rynku dla kultury oraz jej zbyt nie upaństwowienie. Ponadto Profesor Purchla stwierdził, iż powinien powstać nowy model zarządzania publicznymi instytucjami kultury, który byłby dostosowany do nowej sytuacji w Polsce. Model ten powinien zapewnić instytucjom kultury możliwość finansowania ze środków publicznych, zwiększyć ich niezależność, efektywność działania oraz perspektywy rozwoju.

Następny wykład w trakcie konferencji pt. „Rola dziedzictwa kulturowego w programach rewitalizacji miast” przedstawił Pan dr hab. inż. arch. Krzysztof Skalski. Na początku wystąpienia dr Skalski poinformował, iż od ok. 10 lat działa w Polsce stowarzyszenie samorządów, które rewitalizują swoje centra historyczne oraz obszary przemysłowe. Kolejno Pan dr Skalski przedstawił swoją tezę w odniesieniu do programów rewitalizacji, która mówi iż w latach 2007 – 2013 wartości kulturowe nie są wystarczająco zabezpieczone w programach rewitalizacji. Podkreślił, iż nadal nie stworzono instrumentów, które powiązałyby systemowo działania na rzecz kultury i rozwoju. Następnie Pan dr Skalski przedstawił przykłady rewitalizacji miast, centrów historycznych takich jak: Radom, Płock, Starogard Gdański itd. Konkludując Pan dr Skalski podkreślił, iż zwiększenie roli dziedzictwa kulturowego będzie możliwe poprzez rzeczywiste uczestnictwo rzeczników kultury w procesach decyzyjnych.

Kolejno Pani dr Małgorzata Litwinowicz – Drożdziel zaprezentowała wykład na temat wpływu kultury na rozwój społeczeństwa opartego na wiedzy. Na wstępie Pani dr Litwinowicz – Drożdziel przedstawiła definicję społeczeństwa opartego na wiedzy, jako społeczeństwa digitalnego, sieciowego, informatycznego, mobilnego. Następnie przedstawiła czym powinno być społeczeństwo oparte na wiedzy.

Pani dr Litwinowicz – Drożdziel podkreśliła ponadto, iż dobre projekty, realizowane w ostatnich latach pokazują, iż dziedzictwo kulturowe jest narzędziem, które pozwala

rozumieć współczesność i mówić o niej. Ponadto wyjaśniła w jakich programach Unii Europejskiej rozwój społeczeństwa opartego na wiedzy pojawia się jako priorytet. Kolejno dr Litwinowicz – Drożdżel przedstawiła w jaki sposób i kiedy spotykają się działania z zakresu społeczeństwa opartego na wiedzy z zagadnieniami kulturalnymi. Podkreśliła, iż „język sztuki” wykorzystywany jest tam, gdzie problemy społeczne są bardzo realne, np. funkcjonowanie teatru jako sposób terapii społecznej. Ponadto stwierdził, iż projekty kulturalne mogą służyć jako metody terapeutyczne oraz jako narzędzia służące rozpoznaniu dla pewnych grup społecznych nieobecnych lub słabo słyszalnych w społecznych dyskursie. Konkludując dr Litwinowicz – Drożdżel podkreśliła, iż ważne jest aby animatorzy kultury zredefiniowali wyzwania związane z dziedzictwem kulturowym tak, aby łączyły się z działaniami przekształcającymi porządek społeczny.

Druga część konferencji dotyczyła miejsca kultury w nowym okresie programowania Unii Europejskiej przypadające na lata 2007-2013.

W drugiej części konferencji pierwszą prezentację przedstawił Pan Jerzy Kwieciński, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego, który zaprezentował główne założenia Narodowej Strategii Spójności na lata 2007-2013 (prezentacja stanowi Załącznik nr 3).

Następnie założenia Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko” omówił Pan Jarosław Orliński, Zastępca Dyrektora Departamentu Koordynacji Programów Infrastrukturalnych w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego (prezentacja stanowi Załącznik nr 4).

W dalszej części spotkania Pani Monika Smoleń, Dyrektor Departamentu Strategii Kultury i Spraw Europejskich w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego przedstawiła prezentację na temat kultury w Programach Centralnych, takich jak: „Infrastruktura i Środowisko”, „Kapitał Ludzki” oraz „Innowacyjna Gospodarka” (prezentacja stanowi Załącznik nr 4).

Ostatnią prezentację w trakcie drugiej części konferencji przedstawiła Pani Karolina Tylus, Naczelnik Wydziału ds. funduszy europejskich w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Prezentacja dotyczyła pokazania miejsca kultury w Regionalnych Programach Operacyjnych (prezentacja stanowi Załącznik nr 5).

Drugą część konferencji zakończyła dyskusja na temat Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko”. Poniżej przedstawiono najważniejsze kwestie poruszone podczas dyskusji:

1. Możliwość finansowania w ramach PO IiŚ projektów szkół i uczelni artystycznych.

W ramach PO IiŚ istnieje możliwość finansowania projektów szkół i uczelni artystycznych, dodatkowo zostanie rozważona możliwość powołania dodatkowego priorytetu specjalnie przeznaczonego na finansowanie projektów szkół wyższych.

2. Finansowanie projektów powyżej 5 mln euro dla wszystkich projektów, a w przypadkach szczególnych powyżej 1 mln euro – kwestia linii demarkacyjnej.

Najprawdopodobniej, zgodnie z tym co przekazał Pan Minister Kwieciński, nie będzie ograniczeń kwotowych w ramach PO „Infrastruktura i Środowisko”. Jednocześnie rezygnacja z ograniczeń kwotowych spowoduje, iż należy będzie stworzyć nową linię demarkacyjną, tak aby nie istniały żadne wątpliwości, które projekty będą mogły uzyskać wsparcie w programach regionalnych, a które w ramach programów centralnych.

3. Kwestia prefinansowania w ramach omawianego Programu Operacyjnego.

Zgodnie z informacją przekazaną przez Pana Ministra Kwiecińskiego, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego w nowej perspektywie finansowej na lata 2007-2013 chce odejść od takich instrumentów jak: prefinansowanie, zaliczkowanie czy refundacja, z powodu

nieprzejrzystości ww. instrumentów. W nowym okresie programowania wszystkie te środki byłyby włączone do budżetu państwa.

4. Szanse na dofinansowanie projektów prywatnych właścicieli zabytków w ramach PO IiŚ.

Pan Minister Kwieciński poinformował, iż na wsparcie działalności inwestycyjnej dla podmiotów prywatnych jest przewidziane ok. 6 mld euro w ramach PO Innowacyjna Gospodarka oraz w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych. Jednocześnie zaznaczył, iż w ramach priorytetu XII PO IiŚ nie będzie możliwe dofinansowanie takiego typu projektów.

5. Kwestia projektów tzw. dużych projektów inwestycyjnych – powyżej 50 mln euro.

Pani Dyrektor Monika Smoleń poinformowała, iż tego rodzaju projekty będą musiały być wraz z dokładną dokumentacją zgłoszone do Komisji Europejskiej, która będzie analizowała przede wszystkim finansową część takiego projektu, wydając następnie decyzję o jego finansowaniu.

6. Wpływ MRR i MKiDN na kształt Programów Operacyjnych

Wpływ MRR i MKiDN na kształt Programów Operacyjnych jest ograniczony, ze względu na założenie decentralizacji, co powoduje iż zarządzanie programami będzie leżało po stronie samorządów.

7. Kwestia projektów kluczowych

Jeżeli dany region będzie proponował projekty kluczowe to nie będą one brane pod uwagę w ramach 7 % alokacji. Jednocześnie będzie musiałyby wykazać, iż projekty te będą prowadziły do większego rozwoju danego regionu, bądź do powiększenia jego atrakcyjności. Ponadto Pan Minister poinformował, iż lista projektów kluczowych dla priorytetu XII zostanie przygotowana przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Jednocześnie Pani Dyrektor Monika Smoleń dodała, iż wypracowanie takiej listy projektów jest bardzo trudne, głównie ze względu, iż zachodzi prawdopodobieństwo, iż na takiej liście mogłyby się znaleźć projekty, których alokacje są tak duże, że kilka takich projektów mogłoby wyczerpać alokację całego priorytetu.

8. Możliwość finansowania w ramach PO IiŚ projektów z zakresu turystyki biznesowej

W tego rodzaju projektach, jak także w innych składanych przez prywatne podmioty gospodarcze, ze względu na zbyt małą alokację na priorytet XII – 412 mln euro na lata 2007-2013 oraz z powodu, iż rozbudowa niektórych instytucji kultury wymaga nakładu niejednokrotnie ok. 50-60 mln euro, została ograniczona możliwość realizacji niektórych typów przedsięwzięć.

9. Czy będzie możliwość pozyskania środków do wkładu własnego z Programu Promesa Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

W odpowiedzi Pani Dyrektor Monika Smoleń potwierdziła, iż ww. program będzie realizowany.

10. Kryteria uznania projektu za ponadregionalny

Pan Dyrektor Jarosław Orliński przypomniał, iż będzie to zależne od przebiegu linii demarkacyjnej.

11. Kiedy powstaną wytyczne dla przygotowania projektów w ramach PO „Infrastruktura i Środowisko”.

Pierwsze projekty wytycznych mają zostać przygotowane do końca października 2006 r.

12. Początek kwalifikowalności kosztów projektu.

Koszty kwalifikowalne będą liczone od momentu, kiedy dany program operacyjny zostanie zaakceptowany przez Komisję Europejską.

Wszystkie pytania zadane przez uczestników konferencji w dniu 18 września 2006 r. stanowią Załącznik nr 7 tego protokołu.

Konferencję zamknął Pan Minister Jerzy Kwieciński.

Załączniki:

- ***Załącznik nr 1*** – Program konferencji „Możliwości finansowania kultury z funduszy strukturalnych w latach 2007 - 2013”
- ***Załącznik nr 2*** – Lista uczestników konferencji „Możliwości finansowania kultury z funduszy strukturalnych w latach 2007 - 2013”
- ***Załącznik nr 3*** – Prezentacja pt. „Główne założenia Narodowej Strategii Spójności na lata 2007-2013”
- ***Załącznik nr 4*** – Prezentacja pt. „Założenia Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko”
- ***Załącznik nr 5*** – Prezentacja pt. „Kultura w Programach Centralnych (Infrastruktura i Środowisko, Kapitał Ludzki i innowacyjna Gospodarka”
- ***Załącznik nr 6*** – Prezentacja pt. „Kultura w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych”
- ***Załącznik nr 7*** - Pytania zadane przez uczestników konferencji w dniu 18 września 2006 r.